

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

לשבת קודש פרשת בהעלותך

בס"ד

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ראש השנה - ל'

1. 'ועוד זאת היתה ירושלים יתרה על יבנה', מהי המעלה של ירושלים על יבנה שמלבדה 'עוד זאת?'
 אין לומר - שרק בירושלים תוקעין יחידין. שהרי ביבנה, כשהיה מסים הש"ץ לתקוע לא שמעו שום קול מלבד תקיעות יחידיים.
 ואפשר לפרש - שבירושלים תוקעים אף בזמן שאין בי"ד יושבין, וביבנה רק בזמן ישיבת הדינים. ואפילו שלא בפני בי"ד. [לפ"ז קשה על ר' הונא].
 למסקנא - בירושלים תוקעים אף שלא בפני בי"ד, וביבנה רק בפני בי"ד וכפי שאמר רב הונא.
2. יש אומרים, שרב הונא חידש על הדרשה: 'תעבירו שופר - שכל יחיד חייב לתקוע ביובל' שדין זה דווקא בזמן שבי"ד יושבים. מהיכן הקשו עליו?
 א. ברייתא: תקיעת יובל דוחה שבת בגבולין "איש וביתו". אין לומר שהכונה אשתו, שהרי היא פטורה ממצות עשה שהזמן גרמא, אלא שכל אחד תוקע בביתו אפילו שלא בזמן בי"ד. ותירצו: שכונת הברייתא דווקא בזמן בי"ד.
 ב. ברייתא: ההבדל בין יובל לר"ה - ביובל תוקעין בכל בי"ד וכל יחיד חייב לתקוע. בר"ה תוקעין רק בבי"ד שקידשו החודש ואין יחיד חייב לתקוע. ואין לומר שהכוונה שבר"ה אין תוקעין יחידיים. שהרי כשסיים הש"ץ בבבל לא שמעו כלום מלבד השופרות.
 אלא הכוונה שבר"ה תוקעין יחידיים ורק בזמן בי"ד וביובל תוקעין אף שלא בזמן בי"ד. וקשה.
 ומתרצים: שהכוונה בברייתא שביובל בזמן בי"ד תוקעין אף שלא בפני בי"ד, ובר"ה תוקעין דווקא בפני בי"ד.
 ונסתפק רב זירא: נעקרו לעמוד ועוד לא עמדו. האם צריך בי"ד יושבים ויש כאן, או שצריך זמן בי"ד והוא כבר עבר - תיקו.
3. ירושלים יתירה על יבנה, שכל עיר שהיא 'רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבא' תוקעין בה. מה כוונת המשנה?
 'רואה' למעט יושבת בנחל. 'שומעת' למעט יושבת בראש ההר. 'קרובה' למעט יושבת חוץ לתחום. 'יכולה לבוא' למעט שנהר מפסיק לירושלים.
4. בראשונה לולב ניטל במקדש כל שבעה ובמדינה יום אחד. משחרב ביהמ"ק התקין ריב"ז שנוטלים בגבולין כל שבעה. מנין שעושים זכר למקדש?
 "ציון היא דורש אין לה" - משמע שירושלים צריכה שיזכרוה.
5. מה הטעם שיום ההינף גולו אסור, הרי בזמן הבית היו ממתנינים רק עד הקרבת העומר [או חצות לרחוקים]?
 א. שמא כשיבנה בית המקדש יאמרו 'אשתקד אכלנו בהאיר מזרח אף השנה ננהג כך ולא נמתין להקרבת העומר'.
 ב. מדין תורה אסור כל היום - "עד עצם היום הזה" ועד בכלל. אלא כשיש בית מקדש הקרבת העומר מתיר וכעת נשאר באיסורו.
 ולפ"ז ר' יוחנן לא 'התקין' אלא רק דרש ותקן הלכה על תילה. [ור' יהודה טעה וחשב שכונתו לתקנה]
6. למ"ד שטעם התקנה משום 'מהרה יבנה המקדש' החשש רק אם יבנה בתאריך ושעות מסוימות. מתי מדובר?
 באופן שיבנה בט"ו סמוך לשקיעה או בליל ט"ז ולא יספיקו להקריב העומר בזמנו וח"ו יטעו ויאכלו.
 ואין מדובר באופן שיבנה בט"ז ואילך - שאז האיר מזרח בשעה שאין בית מקדש ומותרים.
 ואין מדובר באופן שיבנה עד יום ט"ו - שאז מחצות כבר כולם מותרים. [שחזקה אין בי"ד מתעצלים].
7. כשקרה שאחרו עדי החודש ונתקלקלו בשיר, התקינו שיקבלו עדים עד המנחה. ואם באו אח"כ נוהגים שני הימים קודש. מה היה הקלקול בשיר?
 בבבל פירשו: שלא אמרו שירה כלל, כיון שנסתפקו האם יקדשו החודש.
 ור' זירא פירש: שאמרו שירה של חול בבין הערבים, ואח"כ קבעו ר"ח.
 והביא ראיה מהברייתא: התקינו וכו' שלא בשיבוש. ואם לא אמרו בכלל, מדוע נקרא שיבוש. ונדחה: שזה שלא שרו, הוא שיבוש הכי גדול.
 ועוד הקשו על בני בבל, מהברייתא: בתמיד של ר"ה בשחרית שרים שיר של חול. ובמוסף 'הרנינו לאלוקים וכו' ובמנחה 'קול ה' יחיל'
 וכשחל ר"ה ביום ה' ששירו הקבוע בשחרית 'הרנינו' לא היה אומרו כיון שאם יקדשו החודש נמצא שכופלו במוסף. אלא התחיל מ'הסירותי מסבלי' ומשמע שבספק אומרים שיר. ותירצו שכשיש ספק: במנחה אכן לא אמרו, אבל בשחרית יום ה' שכל הספק שמא יכפול, לא יבטלו מספק.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)